

taber da ialtfald sin Indsats, naar han lader være at købe Gaarden. Hvad det enkelte Tilfælde angaaer, som det ærede Medlem omtalte, hvor Godseieren med al mulig Tilboelighed til at sælge dog ikke kunde faae Gaarden solgt til Fæsterens Efterladte, fordi der ingen saadanne Efterladte var, da skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at, hvad der her foreligger, jo kun er et Forslag til en Dagsorden, og at saadanne særegne Tilfælde vel kunde blive fyldestgjørende afgjorte ved nærmere Bestemmelser, naar der først i sin Tid kom til at foreligge et Lovforslag til Sagens Ordning i den antydede Retning.

Brock: Allerede igaar sølte jeg, mine Herrer, at det var under en løierlig Situation, vi forhandlede; thi det var bebudet, at Majoritetens Dagsorden vilde blive tagen tilbage, og jeg kan fuldstændig slutte mig til, hvad en æret Godseier nys udtalte, at vi saaledes alt fra det Dieblik blot viklede Meninger, der kunde have en theoretisk Betydning, uden at det var muligt, at der kunde blive et praktisk Udbytte af vore Forhandlinger. Det, der jo nemlig i Birkeligheden i denne Sag ved Behandlingen af disse 2 Dagsordener har foreligget og alene foreligget til Forhandling og været Stridsømnet, var jo det Spørgsmaal, om en ny Dagsorden skulde fortrænge den gamle Dagsorden af 1856, om vi endnu fastholdt det som Landstingets Anskuelse, at Fæsteafsløsningen kunde gaae for sig i Billighed og Retfærdighed paa det Grundlag, at der skulde afgives en Dvotadeel af Fæstegaardens Kjøbesum som fri Eiendom, som Selveiendom, til Fæstefamilierne, eller om den Dagsorden, der havde udtalt sig saaledes, nu skulde vige Pladsen for en anden, der gjorde gjældende, at Landstinget endogsaa i den Grad havde taget fejl i Maret 1856, at en Afsløringslov paa et saadant Grundlag vilde krænke Eiendomsrettens Uantastelighed og dermed være i Strid med Grundloven. Allerede igaar behøvedes det, at Fleertallet rimeligviis vilde opgive sin Dagsorden, og nu idag forlanges det ikke længere af os, at vi, der i sin Tid stemte for Landstingets Dagsorden af 1856 eller ialfsald

der opstillede hin Dagsorden, skulde tage vore Ord tilbage. Nu er Fleertallets Begjæring om, at Landstinget saaledes skulde desavnuere sin ældre Udtalelse, tagen tilbage, og det er jo rigtignok under saadanne Forhold tilvisse sandt, at det er en frugtesløs Opgave at forhandle det Spørgsmaal, om der var Retmæssighed og Billighed i det Krav, at en Dvotadeel af Kjøbesummen skulde kunne afgives til Fæstefamilierne eller Staten, og jeg skulde derfor ikke sige et eneste Ord om denne Sag, naar det ikke var af Afgjælse netop for den ærede Godseier, der nys talte. Han har jo med Bestemthed udtalt sine Anskuelser, det turde da være sømmeligt, at der fra den modstaaende Side gives ham et Svar; det skal blive kort, haaber jeg, og ikke længe optage det høie Things Tid. Jeg gjør det af Artighed mod den ærede Godseier; thi det gjælder jo nu blot en Tournering, og man pleier jo ved Greceerøvelserne i sidste Dieblik at afstyre de ladte Bøsser til Hæder for Cheferne. Saaledes beder jeg det opfattet, naar jeg giver nogle korte Antydninger, og jeg vil tilføie, at, naar i denne Sal Meningerne have staaet skarpt i denne vigtige Sag ligeoverfor hinanden, saa have vi jo dog det, jeg tør sige, i en lovgivende Forsamling usædvanlig heldige Standpunkt, at vi ikke tale til Modstandere, thi alle de ærede Godseiere, der sidde i denne Sal ere enige med os i Hovedsagen; de ansee det som vi for godt og rigtigt, om Fæsteforholdet maatte kunne afløses af Selveiendom, de mene som vi, at den store Opgave, vor Lovgivning for over 100 Aar siden stillede og aldrig har opgivet, at den bør løses; dert ere vi alle enige, vi ere blot uenige om Midlerne, og kunne i Bennevold stræbe at finde dem. Sa, den ærede Landstingsmand endte jo netop sit smukke Foredrag med at undersøge, ad hvilken Vej dette store Maal kunde naaes. Naar altsaa Mening synes at staae skarpt imod Mening, og, naar det lyder, som om der rettedes Behreidelser mod Godseierne, saa ere vi i det heldige Tilfælde at kunne sige, og det ikke som en tom Høflighedsformular: det nærværende Selskab altid undtaget, men i ramme Alvor, thi de Godseiere, som sidde her, have alle i Gjærningen viist, at de for